1893 — 1973
80 років
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу:. BArcly 7-5337

РІК LXXX. Ч. 73. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ЧЕТВЕР, 19-го КВІТНЯ 1973 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK THURSDAY, APRIL 19, 1973 No. 73. VOL. LXXX.

КОРОТКІ ВІСТКИ

Середа, 18 квітня 1973

ХОЧА НІ У СВІТІ, НІ В ЗСА НЕМАЄ НЕСТАЧІ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ ЕНЕРГІЇ у різних її формах, однак тут впродовж наступної декади, можливо, доведеться раціонувати бензину для авт і потреби в природному газі. До такого висновку прийшла одна з дослідних комісій, яка стверджує, що коли б уже тепер розпочати плянування можливостей і потреб країни в енергії, то в господарстві не буде ніяких перебоїв на багато років наперед. Але, наприклад, ЗСА повинні довозити нафту й будуть її довозити, і вже є танкери-гіганти, які набирають відразу від 250 000 до 500 000 тонн нафти, та вони не можуть запливати до жадного американського порту. До портів ЗСА тепер можуть запливати лише кораблі на 80 000 тонн тоннажу.

ФЕДЕРАЛЬНА КОМІСІЯ ІНТЕРЕСІВ І ДИВІДЕНД вперше поставила перед банками вимогу, щоб вони надалі не підвищували прибуткових відсотків за позички бизнесового типу. Середній „інтерес" за позичку грошей становить тепер 6 з половиною відсотка, але серед деяких банків є тенденція довести його до понад 7 відс.

У ПІТТСБУРГУ БІБЛІОТЕКА МІСЦЕВОГО УНІВЕРСИТЕТУ перейшла на новий спосіб праці — на самообслуговування читачами. Ця метода була вперше запроваджена ще в 1968 році, відколи читачі самі брали книжки, самі їх записували - реєстрували й потім повертали на полиці. Тепер підраховано, що, починаючи від 1968 року, в тій бібліотеці зникли 90 000 книг.

ПРОВІДНІ ДІЯЧІ ЛІБЕРАЛЬНОЇ ПАРТІЇ в Ню Йорку вирішили висунути на посадника цього міста свого кандидата. Ним є Альберт Блюментол, заступник лідера демократичної фракції в нижній палаті Леґіслятури Нюйоркського стейту.

ПОСОЛ ЗСА ДО ОН ПЕРЕДАВ ГЕНЕРАЛЬНОМУ СЕКРЕТАРЕВІ Куртові Вальдгаймові прохання Уряду ЗСА у формі меморандуму, щоб ОН почала робити конкретні заходи для боротьби проти терроризму. В меморандумі сказано, що коли ОН не буде активно виступати проти міжнародного тероризму та повітряного піратства, то ЗСА діятимуть проти того лиха на власну руку.

У НЮ ЙОРКУ Є ЗАГРОЗА СТРАЙКУ гробівників на цвинтарях, які домагаються вищої платні, збільшення пенсії тощо. На цвинтарі Сайпресс Гілл не вийшли на працю 60 робітників. Усіх цвинтарів у Ню Йорку є 47. Тепер робітники на цвинтарях за 5-денний робочий тиждень одержують 168 долярів, але вони домагаються підвишки на 12 долярів тижнево.

ФЕДЕРАЛЬНА ПАЛАТА У СПРАВАХ ПЕНСІЙ повідомила страйкуючих залізничників „ПАТ", котра перевозила до 100.000 людей денно з Ню Джерзі до Ню Йорку і страйкує вже третій тиждень, що страйкарі будуть діставати економічну допомогу. Всі 214 страйкарів та інші службовці одержуватимуть кожного тижня в часі страйку по 65 долярів допомоги та ще по 15 дол. тижнево від професійної спілки. Якщо страйк триватиме довше, як 7 тижнів, залізничники почнуть діставати чималу допомогу, як безробітні.

У ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ ДІЄ підпільна терористична організація, яка підпорядкувала себе комуністичному проводі у Східній Німеччині — твердить часопис „Більд-Цайтунг". Та організація буцім-то просила прем'єра комуністичної Північної Кореї Кім Іль Сунга, щоби він прислав своїх інструкторів для вишколювання терористів. Поліція арештувала багатьох членів тієї організації.

ДО ГОНҐ КОНҐУ ПРИЛЕТІВ заступник державного секретаря Кеннет Раш у товаристві асистента державного секретаря для південноазійських справ Джозефа Сіско. Вони мають відвідати Індію, Банґладеш, Афганістан, Іран і Цейльон. Американські газети називали Кеннета Раша, колишнього амбасадора в Західній Німеччині, як майбутнього державного секретаря на місце Вілляма Роджерса.

ІЗРАЇЛЬСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ГОЛДА МЕІР ТАВРУВАЛА у пресовому інтерв'ю американського сенатора Дж. В. Фулбрайта, голову сенатської Комісії для закордонних зв'язків, як людину неприхильну Ізраїлеві. Мовляв, Фулбрайт хоче спинити відплив з Америки долярів до Ізраїлю, дармащо це не державні гроші, а приватних жертводавців.

В ЄРУСАЛИМІ АРЕШТУВАЛИ двох редакторів арабського тижневика, в якому появилася стаття з прославлюванням убитих в ізраїльському військовому наскоку у Ливані трьох проводирів палестинських партизанів - терористів. У тій арабській газеті, яку дотепер ізраїльські власті уважали „поміркованою" і прихильною для справи ізраїльсько - арабської співпраці, появилися світлини вбитих арабських терористів у чорних рямцях, як „мучеників". Це поважний морально - політичний удар для ізраїльської політики.

ІНДІЯ І БАНҐЛАДЕШ ДІЙШЛИ до порозуміння в найважливіших справах — заявив індійський міністер закордонних справ Сваран Сінь. Можливо, що внаслідку того порозуміння Індія звільнить 90.000 пакістанських воєнних полонених та що Пакістан і Банґладеш обміняються бенгальцями і пакістанцями, мешканцями їх країн.

У ШВЕЦІЇ ВІДБУДУТЬСЯ у вересні ц. р. парляментарні вибори. Шведський соціялістичний прем'єр Оляф Пальме, який поводився супроти Америки настільки образливо, що з Стокгольму відкликано американського амбасадора і шарж д'аффер, залишивши тільки нижчий персонал, має поважну внутрішню опозицію і може програти вибори.

У СХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ ІСНУЄ ніби найвищий життьовий стандарт з усіх комуністичних країн. Але той стандарт такий, що з-поміж 6 мільйонів тамошніх будинків тільки 2 і пів мають приватні туалети, тільки 600.000 помешкань мають центральне огрівання, а ванни у приватних помешканнях — це рідко зустрічний „люксус".

ІСЛЯНДІЯ І БРИТАНІЯ ПОГОДИЛИСЯ переговорювати про риболовлю: між тими двома державами ведеться від місяців холодна війна, відколи Ісляндія поширила свої континентальні води на 50 миль від берега. Британські, німецькі й данські рибальські кораблі не визнають того розпорядку і діють на тих водах, що доводить раз-у-раз до зударів.

У БЕЛФАСТІ В ПІВНІЧНІЙ ІРЛЯНДІЇ ТЕРОРИСТИ ЗАСТРІЛИЛИ крізь двері одну протестантську жінку, буцім-то з пімсти за те, що за 24 години раніше згинув у терористичному атентаті юнак, член католицької підпільної Республіканської Армії.

СЛІДСТВО В СПРАВІ ВОТЕРҐЕЙТ У НОВІЙ СТАДІЇ, ПРЕЗ. НІКСОН ПОГОДИВСЯ НА СВІДЧЕННЯ СЛУЖБОВЦІВ БІЛОГО ДОМУ

Вашинґтон. — Слідство в справі шпигування головної квартири Демократичної партії та її лідерів в часі президентської виборчої кампанії, відомого під назвою „афера Вотерґейт", увійде у нову стадію у зв'язку з погодженням президента Ніксона на те, щоб службовці Білого Дому складали зізнання перед Спеціяльною сенатською слідчою комісією, яку очолює сенатор Дж. Ервін. 17 квітня президент Р. Ніксон склав формальну заяву, у якій поінформував про те, що започатковане ним 21 березня слідство в справі афери Вотерґейт виявило ряд нових важливих фактів, у висліді чого він вирішив дозволити службовцям Білого Дому свідчити перед сенатською комісією. Одночасно Президент повідомив, що між представниками Адміністрації та Спеціяльною слідчою комісією досягнуто згоди щодо основних засад дальшого слідства. Засуджуючи намагання закрити цю шпигунську аферу, президент Ніксон заявив, що всі винні у цій афері, без уваги на занимані пости в минулому чи тепер, будуть притягнені до відповідальности. Обвинувачення будь-якого працівника Білого Дому лавою присяглих буде рівнозначне з його завішенням в урядуванні, а у випадку визнання винним і засуду — з негайним звільненням. Згідно зі словами Президента ніхто в Адміністрації не матиме імунітету у випадку, коли комусь буде доказана вина. Президент Ніксон не подав ніяких точніших даних про те, які нові факти були розкриті у висліді слідства. Добре поінформовані кола припускають, однак, що ряд відомих працівників Білого Дому в минулому і сьогодні є у якійсь мірі замішані в цю аферу і небавом будуть обвинувачені та стануть перед судом. В першій мірі, йдеться мабуть про всіх тих службовців, від яких Сенатська Комісія вимагала свідчень, зглядно, які такі свідчення складали, як, наприклад, Двайт Чапін, Ґордон Стречан, Доналд Сеґретті, Моріс Стен, Гю Слон. Багато здогадів висувають на адресу кол. генерального прокурора Джона Мічелла, який мав би бути втаємничений у аферу Вотерґейт разом з правним дорадником президента Ніксона Джоном Діном. Вістку про погодження президента Ніксона на свідчення перед Сенатською комісією службовців Білого Дому позитивно прийняли обидві партії, речники яких висловили впевненість, що тепер ця справа буде цілком вияснена. Як відомо, демократичні і республіканські партійні лідери від довшого часу вимагали від Президента, щоб він дозволив службовцям Білого Дому свідчити перед Комісією. Президент Ніксон противився тому, покликаючися на т. зв. екзекутивний привілей, а також заявляючи, що за наявними в нього даними серед службовців Білого Дому немає нікого, хто б у якійсь формі був замішаний у цю аферу. Тепер, як можна ствердити, виявилися нові факти, які спонукали президента Ніксона змінити думку. Немає сумніву в тому, що фактором, який остаточно заважив на такому розвитку ситуації були свідчення засудженого головного конспіратора Джеймса МекКорда, який подав до відома ряд інформацій і назвав людей, які нібито були причасні до цієї шпигунської афери.

Зв'язки ЗСА й Европи — предметом нарад Ніксона й прем'єра Італії

Вашинґтон. — Італійський прем'єр Джуліо Андреотті прибув в минулий вівторок 17 квітня до Америки, до Віллямсбурґу у Вірджінії, звідкіля перевезли його гелікоптером на леваду перед Білим Домом. Тут привітав його президент Ніксон з усіма належними почестями. Президент ствердив у своїй короткій промові, що Італія належить від кінця останньої війни до найближчих приятелів і найвірніших союзників Америки і що їхні наради будуть торкатися безпеки, торгівлі та добробуту не тільки для Европи й обширу Середземного моря, але й цілого світу. У відповіді, прем'єр Джуліо Андреотті підкреслив, що Італія стрінула з радістю минулорічну виборчу перемогу Ричарда Ніксона. Він покликався на вислів одного з найближчих співробітників Ніксона (Кіссінджера), що союз Америки й Европи є наріжним каменем під мирову будову світу. — Президент Ніксон і італійський прем'єр відбули у вівторок свою першу нараду, яка тривала 1 годину і 50 хвилин. Державний секретар Вілліям Роджерс приймав італійських гостей обідом, а вечором відбулося у Білому Домі парадне прийняття. На середу 18 квітня був передбачений приїзд італійського прем'єра і його почету до Ню Йорку, з обідом у Чейз-Манґеттен-банку і бенкетом у Валдорф Асторії. З уваги на велику італійську національну групу в Америці, зокрема в Ню Йорку, нюйоркський посадник Джон Ліндзі проголосив середу 18-го квітня „Днем американсько-італійської доброї волі".

Погіршуються взаємини між ЗСА та Перу

Ліма. — Не зважаючи на всі дотеперішні заходи збоку американського уряду, взаємини між Перу та ЗСА не тільки не поліпшуються, але є всі познаки, що ще погіршаться. Криза прийшла у зв'язку з рішенням перуанського уряду націоналізувати посілості американської корпорації Інтернешенел петролеум, яка є субсидіярною компанією Стандарт Ойль, складовою частиною нафтового концерну Ексон. Переговори в справі рекомпенсації для американської компанії в Перу не принесли ніякої розв'язки і тоді американський уряд почав стосувати фінансові санкції, відмовляючи Перу кредитів. Для Перу, однак, американські санкції не виявилися загрозою, бо інші американські компанії, визнавши, що інвестиції в Перу є все таки „безпечним риском", почали робити в Перу поважніші фінансові інвестиції, чим уможливили перуанському урядові врятуватися перед фінансовою кризою і не піддатися натискові Вашинґтону. Уряд Перу відплачується Америці на міжнародній арені підтримуючи позиції противників ЗСА, як це було в часі засідання Ради Безпеки ОН у Панамі.

„ОЛЕНКА І ПОКОТИГОРОШКО" В БРУКЛИНІ

Бруклин - Північ. — У неділю 15 квітня тут відбувся гостинний виступ аматорського Театрального Гуртка СУМА в Балтимору, який відіграв драматичну казку „Оленка і Покотигорошко" зі співами, танками й музикою.

ЗСА і Британія вимагають від ОН рішучости в справі Близького Сходу

Об'єднані Нації. — На засіданні Ради Безпеки Об'єднаних Націй в минулий вівторок 17-го квітня однаково амбасадор ЗСА Джон Скалі, як Британії сер Колін Кров стверджували загрозливе погіршення ситуації на Близькому Сході й вимагали від Об'єднаних Націй, щоб вони не дозволили, щоб проблема ізраїльсько - арабського замирення пернаментно перебувала у сліпому куті. Зокрема Джон Скалі звернув з притиском увагу Раді Безпеки, що поки вона не буде нарівні підходити до всіх актів насильства й таврувати всі такі акти без уваги, від кого вони походять, так довго не буде можливо конструктивно говорити про замирення між Ізраїлем і арабами. Він ствердив, що ЗСА були і є за справедливе розв'язання проблеми палестинських втікачів, але неможливо виправдувати відсутністю такої розв'язки такі жахливі акти терору, як вбивство дипломатів у Хартумі чи збомбування помешкання ізраїльського амбасадора на Кіпрі. Знову ж британський амбасадор сер Кров, натаврувавши терористичні атентати арабських екстремістів, застерігся, що вони не виправдують порушування одною державою суверенности другої. Дебати на Раді Безпеки ОН ведуться у зв'язку з минулотижневим наскоком ізраїльських вояків на квартири палестинських партизанів у столиці Ливану Бейруті. Совєтський амбасадор Яков Малік зажадав накласти господарські санкції на Ізраїль та виключити його з ОН. Названий британський амбасадор натаврував теж виміну гострих слів, яка сталася попереднього дня між амбасадорами СССР і Комуністичного Китаю на тлі розбіжности інтерпретації навчань Маркса - Леніна: це, мовляв, не має нічого спільного з ситуацією на Близькому Сході й актами терору збоку арабів та рейдами Ізраїлю. Покищо ніхто ще не зголосив якоїсь компромісової резолюції.

Совєтська внутрішня і зовнішня політика в першотравневих закликах

Москва. — Совєтська преса опублікувала „заклики Центрального комітету КПСС на 1 травня 1973 року". Цих закликів є 55 і за своїм змістом вони охоплюють напрямні зовнішньої і внутрішньої політики режиму на сучасному етапі. У внутрішній політиці наголос покладений на „інтернаціональну єдність і братню дружбу народів СССР — велике завоювання ленінської національної політики КПСС", а також на необхідність „розгортати соціялістичне змагання за успішне виконання завдань третього, вирішального року п'ятилітки". У зовнішній політиці — це здійснювання засад „миролюбної політики СССР", заклик до народів Европи перемінити „европейський континент в район тривалого миру", заклик до „постійної заборони ядерної зброї" та до „боротьби з агресією". Окремий наголос покладений на „дружбу між народами Совєтського Союзу і арабських країн", а також на „скріплення світової системи соціялізму — історичного завоювання міжнародної робітничої кляси". ЦК КПСС не випустив з уваги Південносхідньої Азії, декляруючи „совєтсько - в'єтнамську дружбу" та заявляючися за „мир, свободу і незалежність для всіх народів Індокитаю".

ЗВІЛЬНЕННЯ ІЗ ЗБРОЙНИХ СИЛ СССР

Москва. — Тут появився з датою 11 квітня наказ міністра оборони СССР маршала Гречка про те, що в травні і червні ц. р. будуть демобілізовані з Совєтської армії всі ці вояки, які закінчили приписану законом військову службу.

СССР підписав торговельний договір з Мехіко

Москва. — 16 квітня тут підписано торговельний договір між СССР та Мехіко, на основі якого буде оформлена спільна торговельна комісія для ведення торговельних операцій, а також для здійснювання спільних економічних проєктів. Совєтський Союз прийняв зобов'язання постачати Мехіко промисловими машинами та фабричним уладженням, за які Мехіко буде платити у формі готових продуктів. Цей договір підписано при нагоді відвідин в СССР мехіканського президента Люїса Е-чеверії Альвареза. У совєтських коментарях відзначається, що Мехіко належить до слабо розвинених країн, які цілком досі були залежні від економії ЗСА.

Українське Академічне Видавництво видало книжку модерних українських новель

Литтлтон, Колорадо. — Засноване тут 1971-ого року для видавання української літератури англійською мовою Українське Академічне Видавництво видало вже третю свою книжку — „Модерні українські новелі" ("Modern Ukrainian Short Stories"). На зміст цієї збірки склалися новелі й оповідання одинадцятьох українських прозаїків — клясиків і сучасних — В. Стефаника, М. Коцюбинського, В. Винниченка, М. Яцкова, В. Підмогильного, М. Хвильового, Г. Косинки, Ю. Яновського, Є. Гуцала, М. Вінграновського і В. Шевчука — новелі яких, усіх 15, переклали на англійську мову Д. Струк, Ю. Тарнавський, П. Килина, Л. Гірна, Ю. і М. Луцькі, А. Саваж (Savage) і Р. Багрій-Пікулик. Кожний переклад надрукований разом із паралельним українським текстом. Вийшла збірка за редакцією і з передмовою Юрія Луцького, професора Торонтського Університету, відомого літературознавця, літературного критика і перекладача, автора праць „Літературна політика в Совєтській Україні, 1917-1924" (1956), „Між Гоголем і Шевченком" (1971) та інших, члена редакційної колеґії англомовної „Енциклопедії Українознавства". Видана за його редакцією збірка завершується біо-бібліографічними довідками про репрезентованих у ній письменників. Ціна книжки $8.50 у твердій полотняній оправі на 228 сторінках друку. Книжку можна набувати у книгарні „Свободи", або безпосередньо у В-ві: Ukrainian Academic Press, P.O. Box 263, Littleton, Colo. 80120. Крім названої збірки Українське Академічне Видавництво видало вже дві інші книжки — „Невеличка драма" В. Підмогильного та „Студія про Василя Стефаника" Д. Струка.

ВІДБУЛОСЯ ЗАСІДАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ РАДИ УККА

Ню Йорк, Н.Й. (УККА). — В суботу 14-го квітня тут в Українському Інституті Америки відбулося друге квартальне засідання Політичної Ради УККА, в якому взяло участь 38 членів. У програму засідання Ради, яке відкрив та яким проводив її ж голова проф. Іван Вовчук, входили дві доповіді, дискусія, затвердження правильника Політичної Ради УККА, інформаційна доповідь про жалобну маніфестацію в дні 26-го травня 1973 р. біля пам'ятника Т. Шевченкові у Вашинґтоні та ін. В президії засідання, крім голови, був заступник голови інж. Степан Куропась з Чикаго та секретар Політичної Ради інж. Іван Шабельський.

Темою першого доповідача, проф. Костя Савчука з коледжу св. Петра в Джерзі Сіті, була „Американська закордонна політика та українська визвольна справа", в якій доповідач порушив чотири основні справи. Він твердив, що провід УККА повинен відбути політичну конференцію з відповідальними представниками американського Уряду для принципіяльного з'ясування української проблеми. По друге, проф. Савчук пропонував, щоб УККА посилив свою дію в напрямі освідомлення американського Уряду та американської суспільности в справі проти-комуністичного й проти-російського руху спротиву в Україні та масових арештувань і засудів українських культурних діячів. Він наводив приклади з діяльности американських жидів, які осягнули поважні успіхи в справі еміґрації жидів з СССР до Ізраїлю. По третє, твердив доповідач, ми вже маємо велике число українців в різних департаментах американського федерального Уряду, як теж в різних департаментах в стейтах, які повинні бути „змобілізовані" та включені в загальну політичну дію американських українців для оборони поневоленого українського народу. Четверта справа, яку порушив д-р Савчук, це офіційна концепція американського Уряду, яка голосить, що у світі є тепер п'ять основних осередків політичних сил: ЗСА, СССР, Червоний Китай, Японія та Західня Европа. Така концепція є помилковою, бо, не зважаючи на велике значення таких потуг, як Червоний Китай, Японія та Західня Европа, основними біґунами у світі є надалі Америка та СССР. Одначе ЗСА ніколи не повинні резиґнувати із свого першого місця у світі. СССР веде свою традиційну політику по лінії „діли і пануй", прямуючи до розкладу вільного світу та насадження комунізму в цілому світі.

Доповідь ред. Івана Кедрина-Рудницького на тему „Громада — основна клітина української спільноти в З'єднаних Стейтах Америки" відчитав в його неприсутності інж. І. Шабельський.

Українська громада в Америці, твердив доповідач, є основною та органічною клітиною нашої національної структури на цьому континенті. УККА є єдиною крайовою репрезентацією, що має відповідний апарат для переведення поодиноких справ у життя. Відділи УККА повинні перевести докладну статистику українців по громадах, включаючи їхнє число, діючі організації, церкви, культурні організації та їхню участь в американському суспільному, економічному та культурному

(Закінчення на стор. 4-ій)

УККА передав конґресменові Мілсові меморіял про торговельний договір з СССР

Вашинґтон, Д. К. (УККА) — В п'ятницю, 6-го квітня, представник УККА вручив спеціяльний меморіял конґресменові Вілбурові Д. Мілсові, голові Комітету шляхів і засобів в Палаті Репрезентантів та авторові нового законопроєкту про „Торговельний договір між Сходом і Заходом та свобода еміґрації". Меморіял УККА вручив д-р Володимир Душник на зустрічі з пані Дженіс Айрленд, екзекутивною секретаркою конґресмена Мілса. Зустріч, подібно як зустріч з Сенатором Генрі М. Джексоном, була влаштована за посередництвом українського представника в Крайовому Демократичному Комітеті. Конґресмен Мілс, що був поза Вашинґтоном, знав про меморіял УККА та погодився прийняти його для ознайомлення та евентуального використання.

БОГДАН ЛЕПКИЙ У КРАКОВІ

Пам'ятник на могилі поета, прозаїка і літературознавця Богдана Лепкого (1872-1941) у Кракові
(Фото з 1972 року)

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Підступний ворог

Концепція „мирного співіснування" держав із різними суспільно - політичними системами" побудована на засновку, що в інтересі обох сторін лежить збереження миру та добування користей з господарського й культурного обміну. Той засновок застосовано до „мирного співіснування" Америки з Совєтським Союзом та його сателітами, як також до комуністичного Північного В'єтнаму. Мовляв, Північний В'єтнам зазнав у війнах, які виповнили його 19-річну історію, такі велетенські людські й матеріяльні втрати, що він рішився завернути з воєнного на мирний шлях і присвятитися відбудові своєї країни — у співпраці з Америкою. На цій основі й підписано компромісовий договір про „закінчення війни й замирення", виготовлений у затяжних переговорах Генрі Кіссінджера з комуністичним представником Ле Дуком То.

Сталося це 27 січня 1973 року, але від того часу не настав мир ні в Південному В'єтнамі, ані в Камбоджі та Ляосі. Насправді перестали діяти Міжнародна Контрольна Комісія, що складається з представників Канади, Індонезії, Польщі й Мадярщини, — як і двочленна Військова Комісія Південного В'єтнаму та В'єтконгу. На мертвій точці застрягли переговори Вільного В'єтнаму з В'єтконгом у Парижі. Загострились бої в усіх названих трьох частинах Індо - Китаю з відновленням бомбардування американськими літаками комуністичних становищ у Камбоджі й Ляосі. І єдина причина цього — брак доброї волі збоку комуністів, їхня підступність і їхня „етика безетичности".

Ось журнал „ЮС Нюз енд Ворлд Ріпорт" з 23 квітня ц. р. повідомляє, що американська розвідка виявила, що 145.000 північнов'єтнамських вояків у Південному В'єтнамі змінюють відзнаки своєї регулярної армії на відзнаки В'єтконгу, і що нові військові з'єднання перекидають з півночі з відзнаками південнов'єтнамських комуністів. Це недопускальний обман. Такої самої методи обману допускаються Совєти, які нишком побільшують число своїх танків і іншої зброї в сателітних країнах, оперуючи фальшивими даними на Женевській конференції про обмеження стратегічної зброї. Не може бути „співіснування" з нетичним і злонамiреним контрагентом. Очевидно, що колись комуністи у своїй арогації перетягнуть струну. Єдина надія, що ЗСА завчасу будуть цьому протидіяти, щоб уникнути власної катастрофи.

Лекція з однієї ініціятиви

Товариство Української Студіюючої Молоді ім. Міхновського (ТУСМ) заініціювало на терені ЗСА цикл громадських зібрань, присвячених розглядові сучасного положення в Україні та форм спротиву народовбивчій політиці совєтського режиму. Про актуальність теми не приходиться говорити, головно маючи на увазі найновіші намагання совєтського режиму знищити всякі прояви спротиву в Україні та інших частинах СССР. Ініціятиву ТУСМ вийти з цією проблематикою на ширший громадський форум треба тільки привітати.

На цьому місці, однак, нас цікавить той аспект цієї ініціятиви, що стосується реакції нашої молоді і громадянства в загальному на з'ясування згаданої проблеми. Особливо помітне навіть гостре зацікавлення положенням в Україні та формами спротиву офіційній політиці режиму серед тієї частини нашої молоді, яка мала змогу побувати на українських землях і спостерігати тамтешню дійсність. Деякі молоді спостерігачі підсовєтської дійсности навіть висловлювали думку, що публіковані за кордонами України матеріяли і наша тут оцінка дійсности в Україні під сучасну пору не віддзеркалюють у повному засягу трагізму ситуації. Що важливіше, збоку молодих і старших віком громадян постійно підноситься питання про те, які нам треба зробити практичні висновки з переведеної аналізи ситуації, а в першій мірі, якою може і повинна бути наша роля, як частини українського народу, у тих процесах, що мають місце на Україні.

Має свою особливу вимову загальне погодження в поглядах на незадовільність і навіть слабість нашої реакції на події на українських землях, на застарілість стосованих методів і засобів, на брак почину, які були б адекватними у новій дійсності. Зокрема відчувається брак належно розбудованої інформації і справді ефективного використовування модерних засобів масової інформації і комунікації на відтинку допомоги нашому народові в його боротьбі за національне збереження та незалежність. Це стосується не тільки інформаційної акції поза межами України, а й відповідної інформаційної акції з-за кордону в Україну, що, враховуючи дуже недосконалі й обмежені засоби розповсюджування там „Самвидаву" мажуть мати велике значення для стимулювання процесів в Україні.

В. Ткач

ЯК „ВІТАЛИ" ВАНА ТІЄ У ЗАХІДНІЙ ЕВРОПІ

Після перебування в ЗСА, де його сердечно приймав американський уряд на чолі з през. Ніксоном, президент Південного В'єтнаму Нгуєн Ван Тіє відвідав кілька держав Західньої Европи: Англію, Італію, Західню Німеччину. В Англії він мав розмови з прем'єром і міністром закордонних справ англійського уряду і, як видається, лише там не зазнав розчарування чи навіть пониження. У Римі його прибуття попередили сильні вуличні демонстрації „лівих елементів", які вважають, що Ван Тіє є винуватцем с т р а хітливої в'єтнамської війни, і обвинувачують уряд Південного В'єтнаму у різних жорстокостях. Був сильний натиск на Ватикан, щоб його туди взагалі не допустили. Все ж таки його прийняли і президент італійської республіки, і папа. Либонь, найгірше його повелося в Бонні.

Уряд Західньої Німеччини взагалі не схотів його бачити (може канцлер Брандт міг навести той претекст, що саме в день прибуття в'єтнамського гостя, у вівторок 10 квітня, розпочався в Ганновері кількаденний конгрес західньонімецьких соціялістів. Ван Тіє прийняв лише на 15 хвилин президент Західньої Німеччини Гайнеман, який під час короткої розмови — у дуже гострій, як повідомлю німецьке радіо, формі — зажадав від свого гостя, щоб до в'язниць у Південному В'єтнамі були допущені невтральні обсерватори, бо, мовляв, за різними відомостями в тих в'язницях тортурують політичних в'язнів. І в той самий час, як Тіє їхав до Гайнемана, був у нього або вертався від нього на летовище, в той самий час в Бонні відбувалися надзвичай гвалтовні демонстрації, які були заповіджені кілька днів наперед і в яких бушімто брали участь і приїзні для цього з Бельгії, Франції, Голляндії чужинці. Молоді „ліві" демонстранти вдерлися до будинку боннської міської ради і понищили меблі та цінні речі, доки їх силою не усунула поліція.

Ці події насувають різнорідні думки. Насамперед: можна так чи інакше ставитися до політичного режиму у Південному В'єтнамі, але ж не можна оминути тієї істини, що не Південний В'єтнам напав на Північний, а навпаки. Без допомоги регулярних військ Північного В'єтнаму і без совєтської (в меншій мірі червоно-китайської) зброї В'єтконг нічого не міг би вдіяти, і війна у В'єтнамі, з участю ЗСА, не тривала б понад десять років. Спустошений в першу чергу Південний В'єтнам, а поводження комуністичних повстанців, як і вояків Північного В'єтнаму „не менш жорстоке, як поводження органів Південного В'єтнаму, які, проте, діють у своїй обороні проти напасників. Зрештою, відомості про те, як поводилися з американськими воєннополоненими у Північному В'єтнамі самі за себе говорять.

Чому не було великих демонстрацій у країнах Західньої Европи, коли совєтські танки здушували угорське повстання, празьку „весну" або коли приходять відомості про страхітливі відносини у совєтських концтаборах, про переслідування й суди в СССР? Виходить, що „ліві" більш динамічні, йдуть у наступ і спричиняють справжнє заворушення в супроводі хуліганського нищення меблів й обкидання поліції камінням. А „праві" дивляться пасивно і „платонічно" вболівають над долею запроторених у совєтські божевільні! І з кого складається ця „ліва молодь" із її симпатіями до всього, що є комуністичне?

Чути голоси, що такі й подібні демонстрації не інспіруються совєтами, бо, мовляв, ці останні не зацікавлені у створюванні труднощів, шукаючи „відпруження" із Заходом. Але є інші відомості, згідно з якими за всіми цими д е м о н страціями „троцькістів" чи анархістів стоять таки совєтські агенти, бо Москва зацікавлена в тому, щоб у країнах Заходу не було спокою, що також може змусити його бути більш поступливим на всякі „миролюбні" пропозиції Кремлю.

Треба також підкреслити, що демонстрації проти Ван Тіє спрямовані були, властиво, не так проти Південного В'єтнаму, як проти ЗСА. Бож це ЗСА кривавилися у в'єтнамській війні! Ці демонстрації — це наслідок отого явища, яке розповсюджується в країнах Західньої Европи, особливо в Західній Німеччині, і якому на ім'я „антиамериканізм".

І тому — хай „демонструють" „ліві елементи". Але що ж у той самий час роблять так звані „праві"? І що, найголовніше, роблять уряди країн Західньої Европи! Особливо „шокуючим" є поступовання урядових кіл Західньої Німеччини, яка без матеріяльної допомоги ЗСА може й досі лежала б у повоєнних руїнах, а Західній Берлін, та й чи не всю Західню Німеччину, вже можне проковтнула б Москва — без американських дивізій в Европі і без американської нуклеарної зброї?

І тому, коли канцлер Брандт не знаходить часу для Ван Тіє, а през. Гайнеман так зустрічає свого гостя, то чи не є це афронтом не тільки для президента Південного В'єтнаму, але й для ЗСА, які мають стояти із своєю воєнною потугою на сторожі свободи Західньої Европи?! Ми думаємо, що напевно, коли в травні цього року, як передбачається, до Бонну прибуде винуватець усіх страхіть, які діються в СССР, кремлівський „бос" Брежнєв, през. Гайнеман не вимагатиме, щоб до СССР вислали невтральних обсерваторів для ствердження страхіть у совєтських концентраках, в'язницях чи божевільнях! І де ж тоді те, що називають об'єктивністю чи справедливістю?!

Та коли йдеться про згадані вище поняття — об'єктивність, справедливість, людяність — то ми, українці й інші поневолені Москвою нації, давно вже звикли до того, що цих понять не стосують і про них не думають у відношенні до нас. Але пощо копати яму під свою власною будівлею? Бо „антиамериканізм" таки шириться в країнах Західньої Европи. І тому: „кво вадіс" — куди йдеш, Західня Европо? Один американський журналіст у недавній дискусії із своїми європейськими колегами був так подратований з а к и дами на адресу ЗСА, що не витримав і заявив: „Ви нас справді можете довести до того, що ми заберемося з Европи!"

М. Сосновський

СКВУ ТА ЙОГО ПЕРСПЕКТИВИ

(3)

Афілійовані відтинки діяльности

Практика показує, що в обсягу безпосередньої уваги Секретаріяту треба виключити такі ділянки, як суспільна опіка з усіми аспектами її діяльности, виховноосвітні та шкільні справи, молодечий відтинок та відтинок комбатантських і жіночих організацій, а також студентські організації та їх надбудову. Всі ці ділянки нашого збірного життя повинні розвивати свою діяльність відокремлено і у власному засягу, не обтяжуючи Секретаріяту СКВУ. Засадничо, праця на цих ділянках має „крайовий" характер і через це мусить бути достосовувана до льокальних потреб і вимог. В деяких випадках, як, наприклад, на відтинку культурно - освітньому і шкільному, будь-яка централізація просто неможлива, а всякі спроби в цьому напрямку є тільки зайвою витратою часу, енергії і засобів.

З цими відтинками нашого зорганізованого життя Секретаріят СКВУ повинен втримувати постійний зв'язок. Особи чи організації відповідальні за окремі відтинки повинні інформувати Секретаріят про свою діяльність, але на цьому цей зв'язок між ними і Секретаріятом має кінчитися.

Президія і бюро Секретаріяту СКВУ

За останніх шість років велику трудність у праці Секретаріяту СКВУ справляло те, що не було постійної Президії, а через це не працювало нормально бюро Секретаріяту. Здається, що сьогодні вже немає ні однієї складової центральної репрезентації, яка далі обстоювала б засаду ротаційности Президії і „рухомого бюра" Секретаріяту СКВУ.

Найближчий Конгрес повинен внести стосовні зміни в статуті СКВУ і внести постанову про те, що кожночасний Конгрес, обираючи Секретаріят, обиратиме Президію, члени якої повинні бути з країни, де буде постійний осідок Секретаріяту і його бюра. На нашу думку, такий постійний осідок, враховуючи різні моменти практичного характеру, має бути в ЗСА.

Коли ж ідеться про персональну обсаду Президії, то з практичних міркувань було б побажаним, щоб члени Президії не були особи, які є членами екзекутиви центральної репрезентації країни, де є постійний осідок Президії і бюра Секретаріяту. Другий момент у цьому відношенні — це необхідність включити до Секретаріяту і його Президії представників м о л одшого покоління. Не менше важливою справою є також і те, щоб репрезентація в Секретаріяті окремих груп чи сегментів українського суспільства (ідеологічних, конфесійних, територіяльних) була справді забезпечена. Як відомо, останній Секретаріят і його Президія були скомплектовані дуже однобічно щодо репрезентації, і такий стан не повинен повторитися.

Фінанси Секретаріяту СКВУ

В минулій каденції питання фінансів було постійно гострою проблемою. Як відомо, фінанси Секретаріяту спиралися на вплатах центральних репрезентацій, які дуже незадовільно вив'язувалися зі своїх фінансових зобов'язань. Коли ж Секретаріят СКВУ має з успіхом вив'язатися зі своїх завдань навіть в обмеженому засягу, українське громадянство всіх країн нашого поселення повинно забезпечити його потрібними фондами.

На основі досвіду з минулої каденції можна зробити висновок, що Секретаріят повинен мати незалежні від центральних репрезентацій фонди, які треба організувати або у формі постійного фонду СКВУ, або у формі щорічних збірок на фонд СКВУ. Найдоцільнішою була б акція організації постійного фонду СКВУ, з прибутків якого була б оплачувана діяльність Секретаріяту. Ці прибутки можна було б поповнювати в міру потреби принагідними збірками.

*

Підсумовуючи наші загальні завваги на тему СКВУ та його перспектив, ми хотіли б підкреслити конечність і доцільність збереження дійового Світового Конгресу Вільних Українців. Найближчий Конгрес, що має відбутися в Торонті на початку листопада ц. р., повинен врахувати цілий досвід праці першого Секретаріяту СКВУ і внести такі зміни та доповнення, щоб новий Секретаріят у черговій каденції міг мати кращі досягнення. В першій мірі йдеться про стисле визначення завдань і функцій Секретаріяту в загальному контексті нашого громадського життя в діяспорі, враховуючи його поточні потреби, а також потреби нашого народу в Україні.

З цього погляду ширша і всебічна дискусія на тему змісту праці Секретаріяту СКВУ та його програми напередодні 2-го Конгресу на сторінках нашої преси є необхідна. Було б навіть побажаним, щоб принаймні в більших українських громадах справи СКВУ були обмірковані на громадських зібраннях з участю теперішніх членів Секретаріяту в окремих країнах нашого поселення. Без цього СКВУ продовжуватиме існувати відірвано від української громади, буде тільки ідеєю, з якою не буде пов'язуватися кожночасний інтерес українського громадського загалу та кожної української людини зокрема.

Леся Лисак

ЖОВТЕ СВІТЛО

Гострий вітер сліпив шиби авта непроглядною сніговою масою, а вулиці, вкриті льодом, були страшенно ховзькі. Провадити авто в таку негоду було малощо не мукою, сполученою з ризиком. Проте, Ніна мусіла їхати до праці.

Керуючи автом, яке загрозливо ховзалося і щораз висмикувалося з-під контролі, Ніна тремтіла від нервової напруги. Боязкою вона не була, та їзда у цю снігову бурю таки її лякала. На перехресті вулиць блимнув крізь заметіль жовтий світляний сигнал. Ніна ніколи не „перескакувала" почерез жовте світло, хоч багато водіїв авт це практикує. Вона належала до статечних і зрівноважених людей, котрі, зазнавши чимало у житті, вміють шанувати законність. Та цим разом перед жовтим світлом — попередженням, що за ним іде червоне, вона не зупинилася. Притиснути нагло гамульці на такій ховзькій дорозі — неодмінно занесе авто вбік, а це може спричинити зудар з іншим автом.

В'їхавши у затарасовану кучугурами снігу вуличку, вона несподівано почула за собою виття поліційної сирени. За нею котилося поліційне авто, яке давало їй знак зупинитися. Нерви Ніни ще більше защеміли.

— Що трапилося, офіцере? — спитала стривожено поліціянта, який підійшов до неї.

— Ви переїхали через червоне світло, — буркнув він шорстко. — Покажіть мені ваш дозвіл на їзду!

— Алеж офіцере, — боронилася Ніна, — коли я минала світляний сигнал, він був ще жовтий! А втім страшенно ховзько...

Та поліціянт не хотів її слухати. Він ще раз з притиском зажадав її документа водія і, забравши його від неї, почав списувати карний мандат. Відтак, не дивлячись у вічі схвильованій жінці, сказав:

— В означеному реченці маєте заплатити 25 долярів.

Ніну огорнуло страшенне огірчення. Їй не йшлося про 25 долярів кари, бо хоч вона важко заробляла гроші, вони були для неї не ціллю, а засобом для прожитку. Гірше за непотрібний видаток боліло те, що на її досі незаплямленій ніякою провиною посвідці водія будуть тепер зазначені карні пункти. Та найбільше боліла несправедливість. Адже тепер це велике місто аж кишить від усяких порушників закону, злодіїв, злочинців, і за ними так пильно не слідкують, як за Богу духа винною людиною, яка їде в сніговію до праці! Де є поліція тоді, коли трапляються справжні переступи? Коли невинним людям нищать авта, як ось недавно їй, Ніні? Коли вона вертилася з праці, два мурини вдарили своїм автом її авто, відірвали двері, знищили цілий бік — і втекли! Пробувала їх зупинити, та дарма. Тільки й того, що встигла записати число їхньої машини. І з тим числом і з тим розбитим автом в'їхала по поміч на поліційну станицю. Там, щоправда, поставились до неї ввічливо, знайшли у книгах імена й адресу тих муринів, і — більше нічого. Порадили, щоб вона сама подзвонила до них і запропонувала, щоб покрили шкоду! Цього, очевидно, вона не зробила і донині їздить тим ушкодженим автом.

А Ніна завжди вірила, що справедливість і закон існують. Тому то вона й залишила окуповану совєтами рідну землю і подалася на чужину. Нинішній випадок суперечив її поняттям про законність.

Вона уважно прочитала карний мандат. Там було зазначено, що коли хтось не почуває себе винним, може звернутися до суду. Слово „суд" завжди асоціювалося в уяві Ніни з чимось страхітливим. Перед судом ставлять злочинців. Правда, вона ще знала про інший суд, в якому обвинувачують невинних людей. Це — совєтський „суд", нелюдська пародія на правду і справедливість.

А проте, Ніна таки вирішила звернутися до суду. І, звернувшись, почала хвилюватися. А що як суддя поставиться до неї так само шорстко і не по-людськи, як поліціянт?

Та коли в означений день вона прийшла до судового приміщення, неспокій змінився милим здивуванням: хіба оця кімната, вистелена ясним килимом з гарними завісками — це судова, сувора заля? А цей пан з привітним виразом на обличчі — це суддя? Тільки державний прапор біля підвищення, на якому він сидів, вказував, що це урядова установа, а не приватне мешкання.

З'явився і поліціянт. На його непривітному обличчі малювалося обурення, наче йому було неприємно. Суддя запросив його і наказав розповісти, як воно було. Яке діло він мав того ранку в тій частині міста.

— Мої зверхники послали мене слідкувати за вуличним рухом, — сказав поліціянт. — Коли ця пані переїздила через перехрестя вулиць, світляний сигнал був червоний.

— А ви що скажете, пані? — звернувся суддя з лагідною усмішкою до Ніни.

— У той ранок була сніговія, вулиці були ховзькі і перед перехрестям я бачила жовте світло, — сказала Ніна.

(Закінчення на стор. 4-ій)

Анатоль Галан

„ЙОГО ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕНСТВО"

(2)

— То ви хочете зробити з мене свого помічника в рясі? Щоб я в одній руці тримав хрест, а другою розвалював церкву? Не діждетесь! Ось піду в робітники, у шахтарі, і чорта з два ви мене там дістанете.

— Дістанемо, товаришу Яскульський, ій-бо, дістанемо. А про „валити церкву" ви даремно. Хто її валить? Вона сама валиться. Навпаки, ви будете повчати з амбони людей, як вони мають жити за євангельськими приписами...

— А з вами як?

— З нами? Ніяк. Просто будемо дружити. Ви трохи поможете нам, ми — вам. Словом, я не настоюю на негайній вашій позитивній відповіді. Подумайте тиждень, а наступного четверга, в цю саму пору, прийдіть до мене. Згода?

Що лишилось робити Геникові? Де був інший вихід? Голова тріщала від думок, одразу померк святочний вакаційний настрій.

Несвідомо, як сомнамбула, забрів Геник на Володимирську гірку, оглянув мальовничу панораму Дніпра і його околиці, сумно похитав головою. Це значить — прощай, Україно, на довгі роки, якщо не назавжди. Це значить... Душа протестувала проти насильства, хотіла якось розрадитись. Мати! Ось кому треба розповісти про Геникову „прекрасну перспективу", послухати, що скаже найщиріша в світі дорадниця...

Геник спустився з гірки, сів в автобус, забіг до свого помешкання, щоб узяти валізку, і поїхав на гомінкий київський вокзал.

Вокзальна заля, не зважаючи на будний день, була переповнена. Люди від'їздили й приїздили, хтось когось зустрічав, комусь взагалі було цікаво повештатись між натовпом.

Геник купив квиток на поїзд приміського сполучення. Їхати недалеко, всього двадцять кілометрів до того села, де вчителює сестра, а разом із нею живе мати. За вікном розляглися безмежні колгоспні поля. Саме в розпалі збиральна кампанія, скрізь аж роїться від людей і машин. Де-не-де стоять особові авта. Це, певно, якесь начальство приїхало доглянути за темпами. Картина начебто весела, коли дивитись на неї збоку, а насправді Геникові добре відомо, що жадних веселощів там нема, бо все засноване на примусі, на твердих термінах, на показному змаганні. Адже колгоспники збирають не для себе, а для держави. Приватні засіки колгоспників порожні, вони цілком залежать від милости державного плянування. А це ж недорід, хто-зна, як буде цього року з тим плянуванням, чи не доведеться тугіше затягати очкурець...

Квартира вчительки, Геникової систри, не відзначалася комфортом. Це була звичайна селянська хата з колишніх розкуркулених, чи „виморочних", зроблена на дві половини, одна з пічкою для варення їжі, а друга, так звана, чиста без пічки, лише з лежанкою, щоб погріти зимою перемерзлі кістки. Тут і доживала віку мати — вдова по священикові, померлому двадцять років тому, коли Геникові минув тільки один рік життя. Він був останнім у родині, з великою різницею в роках з іншими дітьми, бож сестра була старшою на десять, а брат аж на вісімнадцять років.

— Генику! — привітала мати. — А ми чекали на тебе в суботу. Певно, був зайнятий?

— Та ні, мамо, одверто кажучи, полінувався їхати. За гульнею не було часу...

— Ох, ти, горенько моє чубате! — сказала мати, і дрібні зморщки біля її очей опромінились сонцем, виявляючи безмежну ласку до свого „мізинця".

А „мізинець", справді, не міг поскаржитись на вроду. Високий, ш и р окоплечий, з очима, як два блакитні озерця, і з буйним пшеничним чубом, що кільцями спадав на опукле чоло.

— Ти приїхав, щоб тільки переночувати чи надовше? А чому сумний? — придивившись, спитала мати. — Щось трапилось?

— Олі нема?

— Нема.

— А діти?

— Кудись побігли.

Тоді Геник, хвилюючись, розповів матері про сьогоднішню візиту і таку несподівану пропозицію.

— Мамо, що мені робити? Я просто вибитий із колії, усе в мені повстає проти цього безсоромного втручання в моє життя. Що робити?

Старенька журно похитала головою.

— Скоритись, сину. Ти виростав у війну. Твоє минуле не сягає й двадцяти років. І ти не знаєш, яку хресну путь перейшли ми всі перед війною. Батька не засилали тільки завдяки щасливому збігові обставин. Він потрапив до слідчого, який учився разом з нашим Павликом, і той сказав: „Отче, дякуйте Богові, що ваша справа в мене, а не в іншого слідчого. Ось я її на ваших очах знищу, а ви передайте Павликові привіт від Петра Ляшенка". Мій дорогий синку, борони, Боже, когось звернути на себе увагу тої страшної установи. Хоч вона тепер і не така, як колись, принаймні, не катують невинних, але всі закони не допоможуть в разі там вирішать чиюсь долю. Так і з тобою. І не тільки тебе не залишать у спокою, а доберуться й до твого брата, до твоєї сестри, до зятя, всі ми відповідатимемо за відмову виконати пропозицію комітету державної безпеки. Щось придумають. Знімуть з роботи. Будуть переслідувати на кожному кроці. Доведуть до божевілля... О, ти ще не знаєш їхніх методів! Я не бачу якогось іншого виходу, Генику!

Так. Мати мала рацію. Іншого виходу нема, треба берегти власне життя й життя родини.

— О —

В університеті були здивовані, коли Геннадій Яскульський прийшов забирати свої документи.

— В чому справа? Адже ви прийняті.

— Я змінив плян. Їду в Москву.

— В Москву? А хіба наш університет не такий же правосильний?

Геник, розуміється, не признався, що не він їде, а „його їдуть". Це було непотрібно, та й тут „дружній" установі попередили: — Нікому не кажіть, куди саме вступаєте вчитись, нікому, крім родини.

Духовна академія містилась недалеко від патріярших резиденції. Помешкання було вигідне, з усім модерним устаткованням, із просторими ясними авдиторіями. Для гуртожитку використовувались затишні кімнатки, по дві особи в кожній. Напарником Геникові був тихенький, непоказний студент академії, рязанець Семен Ходоров, надиво відвертий і довірливий. Він признався Геникові:

— З мене сміялися, що я схотів піти в духовну академію, а я тут нічого смішного не бачу. Мій батько ще й тепер дячком у церкві. Він прищепив мені віру в Бога. Крім того, всі ми люди... Після закінчення академії на село не пошлють, буду священиком десь у місті.

— А ти не боїшся переслідувань?

— Яких переслідувань? За що?

Геник згадав тисячі засланих українських священиків, але нічого не відповів. Він же не знає умов у тій Рязані. А може там і справді відмінні обставини.

(Далі буде)

В Янгставні організують Рідну Школу

Янгставн, Огайо. — 28-го квітня тут в залі Українського Дому при церкві св. Тройці відбудеться реєстрація українських дітей до Рідної Школи. Це є черговий ступінь на шляху виховання дітей в рідному оточенні, що його хочуть здійснити матері-українки у співпраці з церковними чинниками. Першим кроком у цьому напрямку було зорганізування дитячого садку, в якому тепер виховується група 15 дітей у віці між 3-6 років. У Янгставні це перша того роду спроба і треба сподіватися, що буде успішна. Раз у тиждень діти мають змогу перебувати в українському оточенні, говорити тільки українською мовою, вчитися українських пісень, маючи, очевидно, до своєї диспозиції модерне влаштування. Виховною працею займаються Анна Домбчевська та Дарія Кульчицька з допомогою Батьківського комітету, який очолює Марія Марчишин. В праці бере активну участь пані Кравець, скарбник комітету. Дуже допоміжним у цих заходах місцевих українських матерей є о. Лев Адам'як.

Під обстріл партійно-режимної критики попав також і журнал „Всесвіт"

Київ. — Під час засідання партійного комітету Спілки Письменників України, яке відбулося 5 квітня ц. р., обговорено роботу партійної організації журналу „Всесвіт", що є органом СПУ та „Українського Товариства Дружби й Культурного Зв'язку з зарубіжними країнами" і присвячений головно питанням „прогресивних" літератур інших народів. В обговоренні, що в ньому взяли участь секретар партійного бюра редакції журналу Д. Андрухів, секретар Київського обкому КПУ О. Капто, перший секретар СПУ В. Козаченко, гол. редактор „Всесвіту" Д. Павличко та письменники В. Собко, Л. Вишеславський, М. Рудь і Я. Баш, „члени парткому вказували — згідно з повідомленням „Літературної України" з 10 квітня ц. р., — „на брак гострих публіцистичних матеріялів, які б розвінчували різні аполітичні концепції в зарубіжних літературах, викривали ворожу буржуазну ідеологію, націоналізм, і сіонізм, релігійне мракобісся" і „висловлено також пропозиції щодо дальшого зміцнення редколегії та редакції в цілому". У висліді обговорення „партком зобов'язав партійну організацію та редакторат журналу ще більше дбати про підвищення ідейно - художнього рівня журналу, партійної гостроти й принциповости його публікацій". Журнал „Всесвіт" виходить в Києві, почавши від 1958 року. Довгий час його головним редактором був відомий совєтський літератор і гльорифікатор Сталіна Ол. Полторацький. Після його усунення в 1971 р. на пост головного редактора призначено відомого із відвідин у ЗСА поета Дмитра Павличка. — На згаданому засіданні парткому СПУ розглянено також організаційне питання: у зв'язку із „обранням" В. Козаченка на пост першого секретаря правління СПУ вирішено його увільнити від обов'язків секретаря парткому. На його місце призначено письменника Б. Чалого.

Совєтський філософ називає батьківщину „інтернаціональною категорією"

Москва. — „Правда" з 6 квітня опублікувала статтю доктора філософських наук Р. Косолапова „Совєтська робітнича кляса — інтернаціональна сила", в якій цей совєтський філософ намагається накреслити „політичне і моральне обличчя робітничої кляси", а також її ролю в СССР. Згідно з твердженням Косолапова за минулих 50 років оформилася в СССР робітнича кляса з справнім „інтернаціональним обличчям" та „інтернаціональними почуваннями", бо у неї пролетарське розуміння національної гордости будується не на національно-ґенетичній, історично-етнографічній, а на строгій клясовій основі". У висліді такого розвитку оформився наднаціональний „совєтський народ", а „новою, вищою формою співжиття понад сто націй і народностей став Совєтський Союз". Далі той же совєтський автор твердить, що „революційна творчість трудящих на чолі з робітничою клясою якісно змінила саме поняття батьківщини, яке, прийнявши соціялістичний зміст, з категорії національної перетворилося в категорію інтернаціональну. Відповідно до цього, почуття патріотичної гордости переросло рямки звичайної національної приналежности, набуло загальнонаціонального, загальносовєтського характеру. Загальнонаціональна гордість совєтської людини — це дуже багате своїм змістом почуття. Воно глибше і ширше від природних почувань кожного зокрема народів, які заселюють нашу країну". Очевидно, пишучи про таке нове розуміння поняття батьківщини, Р. Косолапов не міг не згадати і про гордість „совєтських робітників російської національности" і про те, як не-російські совєтські республіки „природно групувалися біля РСФСР" і як конечно домагалися, щоб „встановити з нею федеративні зв'язки". Іншими словами, інтернаціоналістами мають стати всі неросіяни, а у випадку росіян, то вони, плекаючи російський національний патріотизм, не потребують ставати „інтернаціоналістами", тобто резиґнувати з національних почувань.

Шевченківський концерт у Вотервліті

Вотервліт, Н. Й. — Окружна Школа Українознавства влаштувала тут 25. 3-го в в залі Українського Клюбу Шевченківський концерт шкільної молоді. Директор школи, проф. В. Літинський, відкрив концерт вступним словом. Шкільний хор (понад 30 школярів)-ок.) проспівав „Заповіт". Наталка Кушнір, уч. 8 кл., прочитала доповідь про життя і творчість Т. Шевченка. Учні 1 і 2-го кл. проспівали Гайворонського „Поклін Тобі, Тарасе" та „Україні". Збірну деклямацію поеми Л. Храпливої про Т. Шевченка виконали школярі під проводом учительки У. Омецінської. Учні 6 і 7-ої кл. під проводом учительки У. Коргун виконали мелодеклямацію-виїмки з „Послання" при супроводі І. Демчара (скрипка). Учні 6 і 7-ої кл. проспівали „Ой три шляхи широкії" та „За байраком байрак". Учениця 7-ої кл. Діяна Наболотна, продеклямувала поему В. Самійленка „На роковини Шевченка". Василь Боднар (мол.) учень 7-ої кл. продеклямував Шевченкову поему „Тарасова ніч". Співочий гурток студенток „Кобза" проспівав 5 пісень: Стеценка — „По діброві вітер віє" і „Плавай, плавай лебедоньку" та Гайворонського „Реве та стогне", „На що мені чорні брови" і „Перебендю". Вкінці ціла заля відспівала український національний гимн.

Всіми хорами диригував маестро Я. Кушнір, акомпаньювала на фортепіяні Наталка Кушнір. На сцені виднів великий портрет Т. Шевченка і напис „Учітеся, брати мої"! Усі учні школи брали активну участь у програмі. Дохід призначено на потреби школи. Українське громадянство округи Олбані заповнило залю та нагороджувало всі виступи молоді оплесками. Наше вчительство вклало багато праці в підготову концерту, що приніс йому моральне вдоволення та дав змогу проявити себе нашій молоді. Побажати б, щоб уся молодь Олбанської округи користала зі Школи Українознавства під проводом фахових і відданих молоді учительських сил.-

Н. Н.

Балтимор в поклоні Кобзареві

Балтимор, Мд. (Б.С.). — Старанням Відділу УККА та при співучасти місцевих організацій тут відбулася 25-го березня Академія в честь Т. Шевченка, в Домі Української Молоді.

Свято почато „Заповітом" К. Стеценка у виконанні Мішаного Хору ООЧСУ та коротким словом діючого голови Відділу УККА Василя Татчина, в якому він, нав'язуючи до ідей Кобзаря, закликав громаду взяти численну участь в крайовій маніфестації у Вашингтоні під пам'ятником Шевченка 26-го травня, в 40-річчя голоду в Україні. На його прохання, присутні вшанували хвилинною мовчанкою пам'ять покійного голови Відділу УККА Володимира Чорнодольського та голови Контрольної Комісії бл.п. Богдана Мельника.

Святкову доповідь виголосив д-р Анатолій Булавка. Він вказав на те, що ідеї Т. Шевченка стали стрижнем новітнього українства та утвердили його на мазепинському шляху боротьби за державу. Доповідач апелював до присутніх допомагати в міру можливостей тим, які в Україні борються за життя і права свого народу, та закликав дорожити на поселеннях рідними традиціями і рідним словом та їх зберігати.

Мистецька частина програми включала виступ Мішаного Хору ООЧСУ під управою проф. Миколи Кормелюка із піснями „Тарасова ніч" К. Стеценка та „Перебендя" М. Гайворонського і виступ молоді. У фортепіяновому солі Романа Коструб'яка, пластуна і учня УМІ, присутні почули „Поему" О. Жука та Імпромту ціс-моль, оп. 28, Г. Райнгольда; пластун Роман Царик деклямував Шевченкову „Розриту могилу". Група молоді СУМА під керівництвом Т. Кузьмова в складі: Христя Поліщук, Катруся Чорна, Оксана Войтович, Дарка Тимюк, Ліда Войтович, Адріян Радь, Орест Радь та Іван Яремчук, вдало виконала інсценізацію „Кобзар".

Мішаний Хор ООЧСУ закінчив програму піснями „Прометей" К. Стеценка та „Єднаймось, браття Українн" І. Омельського. Академію закінчено українським гимном. Програмки Академії оформив мгр К. Бабяк.

Слід згадати, що тиждень пізніше, 31 березня, в домі „Самопомочі" пластова молодь вшанувала Т. Шевченка пластовим вогником, що його підготовив гурток юначок „Лісові Мавки" в складі: Галинка Мудра, Арета Купчик, Марта Сушко, Марта Подоляк, Зірка Ніщук та Христя Саламаха. Деклямації „Заповіту" й уривків із „Сну", гутірка та інсценізація „Тополі" вийшли ефектовно завдяки оригінальному вжитті освітлення та прозірок. Гуртові допомагали ст.-пл. Оксана Ласійчук та пл. сен. О. Коропецька.

Увага! ПАССЕЙК й ОКОЛИЦЯ! Увага!

ДОСТОЙНА УКРАЇНСЬКА ГРОМАДО!

Повідомляємо і просимо Вас всіх з Родинами, взяти численну участь

В ЮВІЛЕЙНИХ СВЯТКУВАННЯХ СТОЛІТТЯ МІСТА ПАССЕЙКУ в НЮ ДЖЕРЗІ

що розпічнуться великою парадою вулицями міста Пассейку та дефілядою перед Ситі Голл, в неділю, 29-го квітня ц. р. по опідні.

Українська організована громада на чолі із своїм Відділом УККА активно і послідовно заманіфестує перед численними і прихильними для нас співмешканцями Пассейку свою силу і красу, організованість та позитивний вклад в розбудову цього гостинного міста.

Тому закликаємо всіх нам в цьому допомогти!

Наша збірка коло Української Централі в Пассейку, о год. 12-ій дня, в неділю, 29-го квітня 1973 року.

МИ ЖДЕМО ВАС!

РОМАН ПРАМЕНКО
голова Відділу УККА в Пассейку

Адв. МИРОСЛАВ СМОРОДСЬКИЙ
заступник голови і референт зовнішніх зв'язків

ЯРОСЛАВ МАРТИНЮК
секретар Відділу УККА

ЯРОСЛАВ ПЕТРИК
голова Організаційного Комітету Святкувань

Оцим повідомляємо всіх, що в четвер, 12-го квітня, вечором 1973 Б. р., упокоївся в Бозі

бл. п. о. ТЕОФАН ШЕВАГА

настоятель монастиря Чину ОО. Студитів у Вудсток, Онт., Канада,

на 84-му році свого відданого Богові життя.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ — 18-го квітня 1973 року у Вудсток, Онт., Канада.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Просимо помолитися за спокій Душі Покійного.

В жалобі — ПРИЯТЕЛІ ПОКІЙНОГО НАСТОЯТЕЛЯ

У ВОСЬМУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
мойого Найдорожчого, Незабутнього
МУЖА

бл. п. Д-ра Володимира Романа АВДИКОВСЬКОГО

буде відправлена
СЛУЖБА БОЖА
в церкві св. Юра
при Сьомій вул. в Ню Йорку, Н. Й.
в суботу, 21-го квітня 1973 року
о годині 8:30 рано,
на яку запрошує Рідню, Приятелів і Знайомих,
в непотішному смутку

дружина МАРІЯ

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. ІРИНИ ДЕРЕШ
на Фонд Кардинала складають:

Марта і Юрій КЛЮФАС	$20.00
Ольга й Михайло МОЧУЛА	20.00
Ірина і Юрій ХУХРА	20.00

В П'ЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Незабутнього
МУЖА, БАТЬКА, ДІДУСЯ і ПРАДІДУСЯ

бл. п. ІВАНА СЕЛЬСЬКОГО

буде відслужена
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ
в суботу, 21-го квітня 1973 року
о год. 10-ій рано
в ЦЕРКВІ СВ. АРХИСТРАТИГА МИХАЇЛА в ЮНКЕРС (?) , Ню Йорк

В глибокому смутку:
дружина НАДІЯ зРіднею

Ділимося сумною вісткою
з Родиною, Нарохіянами, Приятелями і Знайомими,
що у вівторок, 17-го квітня 1973 року,
по короткій та тяжкій недузі помер

о. ДМИТРО ФЕДАСЮК

Про докладний порядок похоронів буде повідомлено в слідуючому числі.

РОДИНА

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого і Незабутнього МУЖА і ТАТА

сл. п. ТАРАСА БОЙСА

буде відправлена
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА З ПАНАХИДОЮ
ЗА СПОКІЙ ДУШІ ПОКІЙНОГО
в Українській Католицькій Церкві ЧЕСНОГО ХРЕСТА
31-12 30-та вулиця, Асторія, Н. Й.
у вівторок, 24-го квітня 1973 року
о год. 7:40 ранку

Родину, Приятелів і Знайомих просимо про молитви.

В глибокому смутку:
дружина МАРІЯ з сином ЮРІЄМ

У глибокому смутку і жалю повідомляємо, що 16-го квітня 1973 року відійшла у Вічність, на 82-му році життя, наша Найдорожча МАМА, БАБКА і ПРАБАБКА

бл. п. ВАСИЛИНА ГАМАНЮК з дому МАРФІЙЧУК

нар. в Буковині, Україна

ПАНАХИДА — в середу, 18-го квітня 1973 р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні П. Мурянки у Філядельфії, Па.

ПОХОРОН — в четвер, 19-го квітня 1973 р. о год. 8:30 ранку з того ж похоронного заведення до Української Православної Церкви св. Андрея в Баунд Бруку, Н. Дж.

Залишені в глибокому смутку:

донька — МАРІЯ КОШАРЮК
син — ГЕОРГІЙ з дружиною МАРІЄЮ і доньками: ЕЛІЗОЮ і ЛІДІЄЮ в Румунії
внучка — СЕЛЬВІЯ ОНУФРЕЙЧУК з мужем СЕРГІЄМ і сином ВІКТОРОМ
та близька і дальша Родина в Америці і Буковині

ВІДБУЛОСЯ ЗАСІДАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ РАДИ УККА

(Закінчення зі стор. 1-ої)

житті. На основі тих даних, УККА повинен видати солідну історію української іміграції ще до відзначення 200-ліття Американської Незалежности в 1976 році.

Після доповідей розвинулася широка дискусія, в якій брало участь багато членів Політичної Ради. Інж. Яро Гавриляк, між іншими, пропонував, щоб УККА виробив та оголосив свою власну „Доктрину УККА", яка точно визначила б завдання УККА в українській громаді в Америці та в ділянці міжнародних відносин.

Після дискусії над правильником Політичної Ради рішено віддати проєкт для остаточного зредаґування комісії, в яку увійшли проф. Микола Чировський, д-р Ірина Падох та о. Євген Новицький.

Екзекутивний директор УККА мґр Іван Базарко звітував про підготову жалібної маніфестації з нагоди 40-річчя великого голоду в Україні, що відбудеться в суботу 26-го травня 1973 року біля пам'ятника Т. Шевченкові у Вашинґтоні. Усталено дотепер, що між головними промовцями буде сенатор Павло Юзик з Канади, конґресмен Едвард Дж. Дервінскі з Іллиной та двох ієрархів українських Церков. В мистецькій частині маніфестації виступить хор „Прометей" з Філядельфії під управою дир. Михайла Длябоги та буде інсценізація поеми „Смерть" Антоненка-Давидовича у виконанні членів Об'єднання Мистців Української Сцени. Мґр Ів. Базарко дальше заявив, що УККА виготовляє відповідні інформативні матеріяли, меморіял до Об'єднаних Націй, летючку та плякати. Він теж просив всіх членів Політичної Ради УККА, щоб вони через свої організації змобілізували якнайбільше число учасників у цій маніфестації.

Український прапор на горі Кіліманджаро

Ню Йорк. — У п'ятницю, 30-го березня ц.р. тут в залі Літературно-Мистецького Клюбу відбувся черговий вечір: тим разом був показаний репортаж з мандрівки по Етіопії, горах Кенії та прославленої відомим американським письменником Гемінґвеєм найвищої в Африці гори — Кіліманджаро. Доповідали д-р Орест Заклинський і Андрій Навроцький.

При виповненій публікою залі, член Управи ЛМКлюбу інж. І. Жуковський привітав зібраних гостей, зокрема обидвох молодих мандрівників. Вони поділилися ролями: п. Навроцький був доповідачем, а д-р Заклинський пояснював кидані на екран кольорові прозірки.

Довше задержались наші мандрівники в Етіопії, що її замешкують давні копти старохристиянської віри. Там багато побудованих з каменю фортець, церков і монастирів, подекуди мистецько розмальованих з дорогоцінними церковними книгами і Бібліями. У столиці країни Адіс-Аббебі зустрілися з нашим земляком, д-ром Зінчуком, особистим лікарем цісаря Етіопії Гайле Селазі, і провели дуже мило два дні в його гостинному домі.

З Етіопії вилетіли до Кенії. Гори в Кенії стрімкі, скалисті, так що наші альпіністи підтягались вгору линвами і вбиваними кілками, щоб добитись верхів 13 тисяч стіп високих. Скелі вульканічної породи, своїм ржавим блиском дуже подібні до скель на Місяці, що їх показували астронавти. В Кенії є великий парк для захисту звірят під контролею держави. Багато пород уже вигинули, бо при нинішній зброї ні один звір не має шанся заховатися при житті. Країна доволі примітивна. Немає площ для приземнення літаків, тому літають малі літаки, що приземлюються на левадах чи на твердій землі, при чому курява сягає під небо.

Наступна тура — це Танзанія. Там і знаходиться найвища гора Африки — Кіліманджаро. Вже за п'ятдесят миль від гори, коли повітря чисте, видно її обриси: у небі далеко біліє гейби біла хмарина, а насправді це біліє сніг на вершку цієї могутньої гори.

Двох днів потребували наші мандрівники, щоб добитися на вершок гори. Підтягатись вгору легше, немає стрімких скель. Все ж таки підтягнутись вгору 19,400 стіп вимагає великої напруги. На верху гори є три кратери давно погаслого вулькану, тобто гора вульканічного походження. На вершку високосяжні стіни льоду зі сталяктитами, мов високий білий мур виблискуються до сонця. Вид з гори — неповторна краса. Зійшовши в долину, любувались соковитою зеленню кавових плянтацій, деревами, квітами і зеленою травою; тут досить дощових опадів і тому така розкішна зелень.

Треба згадати, що мандрівників було трьох. Третій — колишній випускник Вест Пойнту, капітан американської армії, відслуживши своє у В'єтнамі, покинув військо, вписався на медичні студії в Каліфорнії, де їх тепер закінчує. Добрий, мужній і дуже витривалий приятель наших мандрівників — Джеррі.

З черги д-р Заклинський відкрив проєкційний апарат, що кидав повних півтори години на великий екран сотні прекрасних кольорових прозірок із усіх етапів тієї мандрівки. Була Етіопія, гарні типи жінок, мужчин і дітей, будівлі, церкви, монастирі, монахи у довгих білих одягах, людські оселі. Були прозірки мистецьких церковних мальовил візантійської закраски і окремі сторінки старезної, кількасотлітньої Біблії, далекі зелені пасовища, дерева, квіти, дерев'яний міст на ріці Білий Ніл, що недалеко випливає з озера, і ще багато інших цікавих картин, гострих і чітких, знятих добрим апаратом. Вичерпні пояснення подавав д-р Заклинський.

Закінчивши Етіопію, прийшла черга на гори Кенії, одна прозірка краща другої. Вкінці панорама гори Кіліманджаро. Годі описати словами всю красу тієї гори — це треба бачити і переживати, милуватись райдужніми кольорами так чітко схопленими — яснобдакитним небом і темною зеленню в долині гори. Заки наші мандрівники зійшли з верху гори, вони застромили і залишили на шпилі український національний прапор, що в кольорових прозірках подобав на якийсь великий цвіт незвичайної краси, за що слухачі нагородили мандрівників щирими оплесками.

Член Управи ЛМКлюбу маестро Степан Крижанівський сердечно подякував доповідачам за їх небуденний репортаж, а присутнім гостям за участь у дуже вдалій імпрезі.

бб.

„Пригоди Пер Ґінта" очима бабуні

Підготова до балетної вистави „Пригоди Пер Ґінта" почалася (в уяві щасливої бабуні) приблизно в тому часі, як п'ятилітня онука і дещо старшенький хлопчик вписалися на лекції до п-і Роми. Цією датою можна б позначити початок „нової ери"—гадаю, не тільки в нашій сімі, але й скрізь там, де з'явилися у хаті маленькі балетні капчики і чорні, приписові для балету костюми.

Після кожної відбутої лекції щасливе дівчатко демонструвало бабуні щойно вивчене „пліє", з легкістю метелика схрещувало до поклону тоненькі, дитячі ніжки, а хлопчик кланявся низько, зарисовуючи рукою розмашисте, ґраціозне колесо.

Цього було вже досить, щоб підняти бабуню на вершини щастя. Дедалі, захоплені лекціями діти, вже не давались просити, але самі запрошували дивитись на їхні танкові продукції. Малята полюбили танок цілим серцем, дарма, що в своїй групі були найменшими й наймолодшими учнями.

Одного разу діти в захопленні сказали:—Бабуню! Ми будемо танцювати у казці, на правдивій, великій сцені. Бабуні не вірилось. Згодом, в розмові з п-і Ромою оті фантастичні сподівання виявились правдивими.

Усі учні, без виїмку будуть включені у виставу „Пер Ґінт", щоб дати змогу навіть і початківцям пережити незабутні хвилини першого в житті, і як же хвилюючого балетного виступу на великій сцені.

Спільна проба сточленного ансамблю (Ню Йорк, Йонкерс, Нюарк, відбулася в Ню Йорку 25-го березня ц. р. у залі Народного Дому. Півколесом, попід стінами примістилась найвдячніша, найбільш ентузіястична авдиторія: бабуні, матері, тітки. Тати, що правили здебільша за шоферів, придивлялись спектаклеві з бічних заль.

Треба лише подивляти з якою вмілістю і з яким полетом мисткиня п-і Рома формувала (гей би з пластмаси) нові танкові згрупування, переставляла й пересувала поодинокі персонажі. Спокійно й опановано повторяла деякі збірні сцени, з вибачливістю і терпеливістю зверталася до маленьких початківців, з вдоволенням слідувала за прекрасною еволюцією заавансованих юних артистів, яких танкові продукції можуть виконувати навіть на професійних сценах.

Проба скінчилась і рої майстрів облягають терпеливу вчительку, випитують про деталі одягів, про зачіски, години чергових проб. Добрі, жертвенні, невсипущі матері! Скільки енергії, часу, труду і гроша мусять вони вкласти докладаючи й від себе цеголку для спільно задуманого діла.

А потім генеральна проба в костюмах на великій сцені театру. Захоплюють стилем вірні норвезькі костюми, грають кольорами духи підземного царства, ефектовні строї розжареного сонцем Марокка, приваблюють фантазійні декорації проєкту мистця В. Бачинського. Прекрасна, ностальгійна музика Е. Ґріґа вводить виконавців у настроєвий світ зворушливої казки. Пер Ґінт, не слухаючи порад матері, вирушає в життьову мандрівку, шукаючи невломимої мрії і, втомлений, зневірений у ту мрію, повертається в останній відслоні до своєї першої вірної коханої.

Вдумливий мистець-хореограф переводить останню коректу задуманої і перетвореної в мистецьке втілення ідеї. Хвилина розмови із завідуючим сценою, кілька заміток відносно світел, там і тут маленькі доповнення в костюмах. Перед сточленним непрофесійним ансамблем останній тиждень щоденної, посиленої праці під проводом знаменитої вчительки— мистця Роми Прийми-Богачевської.

І врешті прем'єра балетної вистави, 8-го квітня у залі Бруклинської Музичної Академії. За годину до початку спектаклю в ґардеробах гамірно й метушливо. Дівчаткам вичаровують рум'янці, підмальовують схвильовані очі, намазують помадкою маленькі пелюстки-уста.

А що вже казати про солістів. На їхніх молоденьких силах ввесь тягар і ввесь успіх відповідальної і як же скомплікованої вистави.

А потім гаснуть світла, чудова музика заливає переповнену залю і щаслива бабуня (і чи тільки одна вона?) поринає у казку, в світ фантазії і мрії... Її онука вже не мале дівчатко в золотистім мароканськім турбанику, а прекрасна, ґраціозна Сольвейґа, ніжна і легка мов метелик, вичаровує, виспівує піруетами всю любов і ввесь біль молодого дівочого серця. А Пер Ґінт-її внук. Непоправний, закоханий мрійник. І бабуня благає (у мріях) і просить: „Завернись, завернись до своєї вірної Сольвейґи".

Пустіють на залі місця. Захована в сутінках, все ще сидить у задумі, задивлена в Пер Ґінтову мандрівку, перша і найважніша Бабуня, яка прилетіла з далекого Палм Бічу подивляти разом з нами юних артистів.

Іванна Савицька

ЖОВТЕ СВІТЛО

(Закінчення зі стор. 2-ої)

на так спокійно, ніби розмовляла з кимось добре знайомим. — І я їхала дуже поволі.

Суддя замислився. — Я вірю вам, пані, але мушу вірити також поліціянтові, який зізнавав під присягою. Ви бачили жовте світло, а він бачив його тоді, коли воно змінилося на червоне. Я не можу признати вас невинною, але тому, що ви, очевидно, обережний водій, зменшую вашу кару з 25 на 15 долярів. — Він дивився на неї привітно, доброосердечно.

І хоч Ніна заплатила 15 долярів, вона вийшла зі суду з почуттям полегші. Її людська і громадянська гідність були у суді збережені, і в цьому була різниця між справжнім вільним судом і його спотворенням на окупованій совєтами рідній землі.

ТАРЗАН, Ч. 6920. Уруці схопили човен бандитів

Поневолювачі Тарзана, дивлючись на закриті ворота думали, що уруців геть відстрашено, але...

Беніто! Човен відірвався без припону! Він на широкій ріці — пливе вділ із струмом!

Беніто, я певний, що я прив'язав човен, коли ми сюди прийшли !Я певний цього!

Вони не бачать нас, коли ми штовхаємо човен на струм ріки! Це добре, що вони не знають, що це ми взяли човен! Вони не стріляють проти нас — крісами!